

CSENGELE KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK FELÜLVIZSGÁLATA
2017 – 2018

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS
(2/2005 (I.11.) Kormányrendelet alapján)

Szeged, 2018. december

TARTALOM

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése
2. A terv kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése
3. A terv megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása
4. A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.
5. Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv, illetve program által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni.
6. A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben, illetve programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.
7. Közérthető összefoglaló.

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

1.1. Előzmények

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. sz. rendelet (Településrendezési Kódex TK), alapján az önkormányzatoknak településszerkezeti tervüket legalább 10 évente felül kell vizsgálni, és döntést kell hozniuk arról, hogy továbbra is változatlan tartalommal alkalmazzák, módosítják vagy újat készítenek.

Csengele Község Helyi Építési szabályzata 2008-ban, a 15/2008. (VI.13.) számú önkormányzati rendelet elfogadásával vált hatályossá. 2010-ben módosításon esett át, a módosított rendelkezéseket a 9/2010. (VI. 25.) sz. önkormányzati rendelet vezette át. Újabb módosítás történt 2016-ban a Noliker Kft. telephelyének ügyében, az eljárás a 145/2016.(XII.12.) Önk. számú határozattal és a 16/2016.(XII.13.) önkormányzati rendelettel zárult.

A jelenlegi felülvizsgálat célja, hogy a településrendezési eszközök rajzi- és szöveges munkarészeit a TK-nak megfelelő tartalommal és formával tegye naprakésszé, végrehajtsa néhány – a Tájékoztatóban jelzett – módosítást és kerüljön összhangba az ugyancsak felülvizsgált Fejlesztési Konceptióval.

Tárgyi terv összevontan tartalmazza a településfejlesztési és a településrendezési terműveletek *megalapozó vizsgálati* munkarészeit és *javaslatait*.

A településen megtalálható és megvalósítandó létesítményeket és azok funkcióit, úgy kell meghatározni, hogy a környezet-használat során

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő,
- megelőzhető legyen a környezetszennyezés,
- kizárja a környezetkárosítást.

A környezetet terhelő tevékenység, ezen belül a levegőszennyezés, a hulladékok elhelyezése, a talaj- és vízszennyezés a települést és környékét károsíthatja és ezen keresztül a településen élők, míg a zajterhelés közvetlenül az ott élő embert zavarja.

A károsító hatások elkerülése és a terhelés minimalizálása érdekében szükséges környezetvédelmi vizsgálatok eredményeinek beépítése a tervbe, illetve az előírások betartása a település üzemeltetés során.

A környezeti értékelés vizsgálja a településszerkezeti terv felülvizsgálatának környezeti vonatkozásait, a terv megvalósulásával várható környezeti hatásokat. Az értékelés nem tér ki a település természeti adottságainak vizsgálatára, ismertetésére, azt a településrendezési terv alátámasztó munkarészeinek zöldterületi fejezete ismerteti. A környezeti értékelés figyelembe veszi a megalapozó vizsgálatok, alátámasztó munkarészek kapcsolódó fejezeteit.

A benyújtandó terv az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik. A dokumentáció elkészítésénél a hivatkozott rendelet 4. számú melléklete szerinti tagolást követtük a felülvizsgált terv egészére vonatkoztatva kiemelve a tervezett módosításokat.

1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

A településrendezési terv felülvizsgálatának és tervezett módosításainak elkészítési folyamatában a környezeti értékelés alapját képezi a terv által kitűzött célok, fejlesztési elképzelések, intézkedési javaslatok meghatározásának. A környezeti értékeléshez szükséges adatok beszerzése, a településrendezési terv elkészítéséhez kapcsolódó adatok begyűjtésével párhuzamosan történt.

Jelen környezeti értékelés kapcsolódik a településre készülő településrendezési eszközökhöz. Figyelembe veszi a település fejlesztési elképzeléseit is. A készülő településrendezési terv

településszerkezeti munkarészének alátámasztó szakági fejezeteiben a település hosszabb távú elképzeléseihez kapcsolódva meghatározásra kerültek mindazon környezeti megoldások, melyek a fenntartható fejlődést szolgálják. A településrendezési terv részeként készül a környezeti értékelés, mely a jogszabály által előírt államigazgatási szervek előzetes véleményeiben adott szakági elvárásait is figyelembe veszi.

1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására

A környezeti értékelés során olyan információ, állapot jellemző nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően jelentősen befolyásolta volna a településrendezési terv felülvizsgálata során a módosítások alakítását.

1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása

A környezeti értékelés során felvettük a kapcsolatot a település Polgármesteri Hivatalával. A hivatal készséggel tájékoztatott a felmerült kérdésekkel kapcsolatban, illetve átadta a rendelkezésükre álló és a tervezés szempontjából fontos dokumentumokat. Az Önkormányzat mellett információszerezés céljából felvettük a kapcsolatot az érintett hatóságokkal is. Az érintett népeségnek, szervezeteknek, érdekképviselői szervezeteknek a Településrendezési Terv módosításának kidolgozása előtt előzetes véleménynyilvánítási lehetőségük volt. Az érintettek tájékoztatását a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet előírásai, valamint a partnerségi egyeztetésről szóló szabályok szerint az Önkormányzat végzi.

Ezen munkafázisig olyan vélemény nem érkezett, amely környezetalakítási szempontból figyelembe vehető lenne. A településfejlesztéssel kapcsolatos lakossági kívánalmak már a településfejlesztési koncepcióba beépítésre kerültek. A tervezett javaslatokat és észrevételeket szintén figyelembe vettük a tervekészítés során. A környezetvédelmi szempontok vizsgálatában érintett hatóságok észrevételeit és ajánlásait a terv figyelembe vette.

1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai

A környezeti értékelés során csak a szakirodalomban, a publikált térképeken, tanulmányokban, jogszabályokban megjelent ill. az önkormányzat, a hatóságok és a különböző szolgáltató szervezetek által szolgáltatott adatokat ill. a helyszíni bejárások és interjúk tapasztalatait használtuk fel, mivel ezek a tervezési terület adottságait figyelembe véve, elégséges információval szolgáltak a tervnek megfelelő mélységű értékelés elkészítéséhez.

A felmerült bizonytalansági tényezők a tervezett beruházások megvalósulásával kapcsolatosak ezek pontos paraméterei nem ismertek. Vannak olyan területek melyek többféle tevékenységnek is otthont adhatnak, így az egyes módosítások hatásának vizsgálatakor is adódhatnak bizonytalanságok.

A településrendezési terv által leírt szabályozás nem a konkrét tervezett épületeket és tevékenységeket szabályozza, hanem meghatározza azokat a paramétereket, amelyek betartásával a területen építeni, fejleszteni lehetséges. A különböző területfelhasználási egységeken belül azonban, főleg a gazdasági fejlesztési területeken – mivel az ott elhelyezendő létesítmény funkciója és környezetterhelése a tervezés jelen fázisában nem ismert – az adott létesítmény ill. tevékenység hatósági engedélyezési eljárásánál kell a környezetvédelmi érdekeket következetesen érvényesíteni. A környezetvédelmi érdekek érvényesítésére az adott létesítmény ill. tevékenység engedélyezési eljárásainak minden szakaszában lehetséges van az engedélyező hatóságnak.

2. A terv kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése

2.1. A terv felülvizsgálata során szükséges és tervezett módosításának ismertetése

Ebben a fejezetben Csengele község jelenleg hatályos Településrendezési eszközeinek jelen dokumentációban részletezett módosításaihoz végeztük el a környezetvédelmi értékelést arra vonatkozóan, hogy a tervezett módosítások kapcsán a környezet várható terhelése mennyiben fog eltérni a jelenleg hatályos tervben prognosztizáltakhoz képest **és a felülvizsgált terv összességében milyen mértékben befolyásolja a környezeti elemek állapotát.** Az értékelést a 2018. szeptember hóban hatályos környezetvédelmi jogszabályok és előírások figyelembevételével végeztük el.

Csengele Község területén a környezeti elemekre (levegő, felszíni és felszín alatti víz, valamint a földtani közeg) vonatkozóan a mindenkor hatályos jogszabályokban meghatározott előírásokat és határértékeket kell irányadónak tekinteni.

Azoknál a módosítási ügyeknél, amelyeknél a beépítettség növekedése vagy egyéb használati mód változás miatt a talaj (a földtani közeg felső része) letermelésre kerül akkor az a talajfelszín visszafordíthatatlanul megváltozik.

Az egyes ügyek értékelésénél alapvetően feltételeztük, hogy a tevékenységek engedélyezésénél a hatóságok a mindenkor hatályos környezetvédelmi jogszabályokban foglalt előírások betartásának érvényt szereznek.

A biológiai aktivitás érték növekedését a terv biztosítja.

Amennyiben a területen tervezett létesítmény A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló kormányrendelet (jelenleg: 314/2005. (XII. 25.) Korm. r.) hatálya alá tartozik akkor az építés hatósági ill. egyéb hatósági eljárás csak a hivatkozott rendeletben előírt környezetvédelmi hatósági eljárás lefolytatása után indítható el.

A tervben **1-11. sorszám alatt tervezett módosítások** csak a jelenlegi hatályos előírások és magasabb szintű tervekkel való megfeleltetést, valamint a jelenlegi valós természetbeni állapotnak történő megfeleltetést biztosítják.

12. A jelenlegi tervben kijelölt lakóterület Ny-i részének rendezett telektömbjei még nagyrészt beépíthetetlenek, mezőgazdasági művelés alatt állnak. A belterület É-i szomszédságában lévő zártkert tágas kiszolgálóútról feltárt, szabályos, lakótelek méretű telkei további alternatívát nyújthatnak lakóhely céljára, ezért szintén Lf területbe kerülnek (31. db telek).

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

Lakóterület kijelölésénél lokálisan a környezeti levegő terheltségi szintje – a fűtésből eredő légszennyező anyag kibocsátások miatt – növekedni fog, de a község teljes területére vonatkozóan ez számottevő változást nem fog eredményezni. Az ingatlanokat amennyiben közcsatorna hálózat elérhető akkor a közcsatornára kell csatlakoztatni.

Zajvédelem

A zártkertek mezőgazdasági hasznosítású terület volt, az „Lf” kategóriába sorolással a megengedett zajterhelések a 27/2008. Köm-Eüm rendelet szerinti 4. kategóriából a 2. kategóriába kerülnek át. Ez üzemi jellegű zajra vonatkozóan 60/50 dBA-ról 50/40 dBA-ra való szigorodást jelent.

13. Csengele központi részén a Petőfi utca K-i oldala intézményekkel és üzletekkel vegyes teleksora jelenleg is és az új tervben is Vt jelű Településközpont vegyes besorolású. Kiegészül a rendeltetési egység a templom és a faluház telkével.

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A tervezett módosítás a környezeti elemek állapotában érdemi változást nem fog eredményezni.

Zajvédelem

A templom és a faluház telkének VT- kategóriába sorolása a szomszédos Lf lakóterülete zajterhelését nem változtatja meg. Az átsorolásnak zajvédelmi akadálya nincs.

- 14. A településközpontban lévő Zkp jelű közpark területét pontosítja az új terv és létrehozza a Zkk jelű közkert rendeltetést a templom mellett kialakult önkormányzati tulajdonú kert besorolására (ld. fenti ábrán).**

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A tervezett módosítás adminisztratív jellegű a környezeti elemek állapotát nem érinti.

Zajvédelem

Az elnevezés módosításnak nincs zajvédelmi vonzata.

- 15. Kt jelű különleges fásított köztér besorolásba kerülnek az eddigi tervben védelmi erdként szereplő zóldsávok a sportpálya és az ifjúsági táborhely mellett.**

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A tervezett módosítás adminisztratív jellegű a környezeti elemek állapotát nem érinti.

Zajvédelem

Az elnevezés módosításnak nincs zajvédelmi vonzata.

A „Kt” kategóriába sorolt erdő területek a szomszédos „Lf” területek érdekét nem sérti, többlet zajterhelést nem okoz. az átsorolásnak zajvédelmi akadálya nincs.

- 16. Gá jelű általános gazdasági terület lesz kijelölve az új tervben a helyben „bekötőút”-nak nevezett 54121 jelű út mentén, 16,3 hektáron, számítva arra, hogy az M5 autópálya-pihenő rejtett csomóponttá fejlesztése gazdasági telephelyek létrehozására ösztönzi a vállalkozásokat. A besorolás mind az ipari, mind a kereskedelmi jellegű tevékenységet támogatja.**

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

Az általános gazdasági területbe (Gá) történő besorolás (mivel ipari tevékenységet is enged telepíteni) lokálisan a környezeti levegő terheltségi szintjét megnöveli. A község területére vonatkozóan a levegőterheltségi szint növekedés az övezetbe települő gazdasági tevékenységtől függ, de várhatóan – mivel jelentős légszennyező technológia betelepülése nem valószínű – jelentős hatás nem várható.

Zajvédelem

Az átsorolások zajvédelmileg gazdasági terület kategóriába tartozó területeket érint. Zajvédelmi változás nincs.

A nagytáv.-ban lakóterületté nyilvánítható „Ev” terület átsorolás miatt már most gondolni kell arra, hogy a közelébe kerülő telephelyek zajkibocsátása ne legyen nagyobb annál ami, majd a lakóterületen megengedett lesz. Célszerű kis zajkibocsátású telephelyeket létesíteni a lakóterület közelében, hogy ne legyen szükség esetlegesen költséges zajcsökkentési műszaki megoldásokra.

- 17. A község gazdaságfejlesztésének elősegítése (elsősorban az előnyösebb pályázati lehetőségek kiaknázása) érdekében további Gá jelű általános gazdasági terület kijelölés történik a Pántlika út melletti volt műanyag-üzem helyén és a Noliker Kft. épülő üzemével átellenesen fekvő telkeken. A Noliker Kft. területe is Gá besorolást nyer. Az autópálya csomópont közelsége reális esélyt biztosít a fejlesztésekre, a műanyag üzem esetén barnamezős beruházásról beszélhetünk.**

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A 16. számú ügyben tett megállapítások érvényesek.

Zajvédelem

Az átsorolásra kerülő területek zajvédelmi szempontból jelenleg gazdasági terület kategóriába tartoznak és a jövőben is abba fognak tartozni.

18. Gksz jelű kereskedelmi szolgáltató terület besorolást kap a Pántlika út melletti külterületi bolt telekrésze, mindössze 0,1 hektár.

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A tervezett módosítás – a módosítással érintett terület méretét és a módosítás irányultságát figyelembe véve – a környezeti elemek állapotát nem érinti.

Zajvédelem

Az átsorolásra kerülő terület zajvédelmi szempontból jelenleg gazdasági terület kategóriába tartozik és a jövőben is abba fog tartozni.

19. általános mezőgazdasági terület (Má) átsorolása különleges mezőgazdasági üzemi (Kmü) területbe. Iparterület (Gip) átsorolása különleges mezőgazdasági üzemi (Kmü) területbe.

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A tervezett módosítások – a módosítással érintett területek méretét és a módosítás irányultságát figyelembe véve – a környezeti elemek állapotában még lokálisan sem okoznak jelentős változást.

Zajvédelem

Az átsorolásra kerülő területek zajvédelmi szempontból jelenleg gazdasági terület kategóriába tartozik és a jövőben is abba fog tartozni.

20. Gip jelű iparterületből Kmü jelű mezőgazdasági üzemi területbe való ársorolás

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A tervezett módosítások – a módosítással érintett területek méretét és a módosítás irányultságát figyelembe véve – a környezeti elemek állapotában még lokálisan sem okoznak jelentős változást.

Zajvédelem

Az átsorolásra kerülő területek zajvédelmi szempontból jelenleg gazdasági terület kategóriába tartozik és a jövőben is abba fog tartozni.

21. Az új szerkezeti terv Mát jelű természetes gyp sajátos felhasználású általános mezőgazdasági területként kezeli. A Mát területen szigorúbb lesz helyi, mint az országos előírás, itt továbbra is csak 3 % beépítettség lesz megengedett az egyéb mezőgazdasági területeken életbe lépő 10 %-kal szemben.

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A tervezett módosítás – a beépíthetőség szigorítását figyelembe véve – környezetvédelmi szempontból kedvező hatású.

Zajvédelem

Az Mát terület beépíthetőségének változása nem módosítja a zajvédelmi követelményeket.

22. A település külterületén mozaikszerűen kis területek „Má” általános mezőgazdasági területből „Mk” jelű kertes mezőgazdasági terület kategóriába kerülnek átsorolásra.

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A tervezett módosítás környezeti elemek minőségében sem lokálisan sem pedig települési szinten értékelhető változást nem okoznak.

Zajvédelem

Az Mk jelű kertes mezőgazdasági területek zajvédelmileg gazdasági területek a korábbi besorolás szerinti zártkertek is ide tartoznak, zajvédelmi változás nincs.

A lakóterületté váló területeken a megengedett zajterhelések szigorodnak a gazdasági területen megengedetről a falusias beépítésű lakóterületeken megengedett értékekre.

24. A tanyás telkek birtokközponttá alakításának területi korlátozásában tervez enyhítést. módosítás

Levegőtisztaság-védelem, vízvédelem, földtani közeg védelem

A tervezett módosítás a környezeti elemek minőségében jelentős változást nem fog eredményezni. A területi korlátozás szükségességét a terv részletesen megindokolja. a már kialakult használati módot követi, a környezeti elemek állapotában változást nem fog eredményezni.

Zajvédelem

A mezőgazdasági birtokközpont előírt minimális telekterületének csökkentése nem okoz zajvédelmi változást, továbbra is gazdasági területnek tekintendő.

VÁLTOZÁSOK ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉSE

A Településrendezési eszközök teljes felülvizsgálata és részleges módosításai figyelembe veszik az időközben bekövetkezett jogszabályi módosításokat, az országos és megyei tervben történő változásokat és a település fejlesztési koncepciójának változásait.

A felülvizsgált tervben tervezett változtatások lokálisan az adott települési környezetben a megengedett mértékű, kockázatok nélküli környezetterhelésekkel valósíthatók meg és tarthatók fenn.

A szerkezeti tervet érintő módosítások csak lokálisan kis területi egységeket érintenek. Jellegükönél fogva nem változtatják meg a település tájszerkezetét, zöldfelületeinek rendszerét. A módosítás összességében a biológia aktivitásérték növekedéséről gondoskodik. Környezetvédelmi szempontból összességében a terv a Helyzetértékelési munkarészben részletezettekhez képest a település egészére nézve jelentős változást nem eredményeznek. A környezetvédelmi szabályozás tekintetében a mindenkor aktuális országos jogszabályi előírásokat, illetve a mindenkor hatályos Településrendezési eszközök előírásait kell alkalmazni.

2.1.1. A terv környezeti értékelés szempontjából fontos céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése

A településrendezés célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme.

A település fejlesztésének néhány olyan átfogó koncepcionális alapelven kell nyugodnia, amelyeket a településfejlesztés részletes programjának kidolgozása és végrehajtásának szervezése során következetesen érvényesíteni kell. Ezen legfontosabb alapelvek és követelmények, amelyeket a terv figyelembe vett az alábbiak:

- További belterület minimális bővítésével lakóterület fejlesztés, elsődleges cél a letelepedés (állandó lakosok) és a népességmegtartó erő biztosítása. A meglévő lakóterületek fejlesztésének minőség centrikusnak kell lennie.
- Törekedni kell arra, hogy a fejlesztések eredményeként a településen munkát vállalók helyben letelepülhessenek, illetve minél kevesebben kényszerüljenek naponta más településre utazni munkahelyükre.
- Semmiféle olyan fejlesztés nem irányozható elő, amely a települést övező természeti környezet károsodását, élővilágának és növényvilágának visszafejlődését vagy részleges pusztulását váltaná ki.
- Minden fejlesztési célnak a település meglévő értékes természeti, illetve környezeti adottságai hatékony hasznosítását kell szolgálnia ezen adottságok sérelme, pusztulása nélkül.
- A rendelkezésre álló, illetőleg megszerezhető pénzforrásokat, különféle támogatásokat arra kell felhasználni, hogy ez által a település befektetőkire, illetőleg befektetésekre irányuló fogadókészsége tovább javuljon.
- A fejlesztési célok középpontjában a társadalmi, gazdasági fejlesztés feladatainak kell állnia. Az épített környezet ehhez csupán a keretet adja, következésképpen nem elsődlegesen cél, hanem eszköz. Fejlesztéseknek tehát a társadalmi jólét céljaihoz kell igazodnia.
- A fejlesztési célokban, jelentőségének megfelelő súllyal kell szerepelnie a közlekedés, hírközlés, illetőleg minden olyan infrastrukturális fejlesztésnek, amely a település távolabbi környezete közötti távolság áthidalását célozza.

A település nem elszigetelt része a térségnek. Következésképpen fejlesztési céljai meghatározását és azok végrehajtását is a térségben levő településekre figyelemmel, illetőleg azokkal célszerű együttműködésben kell megoldani.

2.2. A terv összefüggése más releváns tervekkel

- 2003. évi XXVI. Törvény az Országos Területrendezési Tervről
- a 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program–IV.
- a 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Természetvédelmi Alapterv–IV.
- Csongrád megye Területrendezési Terve (2012.)
- Csongrád megye Területfejlesztési koncepciója (2013.)
- Csongrád megye környezetvédelmi programja (2007)
- Magyarország vízgyűjtő gazdálkodási terve (2015)

Az Országos Területrendezési Terv (2003. évi XXVI. törvény) az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. Az ország településein, az egyes térségekben a területfelhasználásra és az építésre vonatkozó szabályokat e törvény rendelkezésével összhangban kell kialakítani.

A 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is.

A településrendezési terv környezetvédelmi általános céljait a Nemzeti Környezetvédelmi Program fő céljaival összhangban a következők szerint lehet összegezni:

- az egészséges környezet feltételeinek biztosítása
- a megfelelő életminőséget biztosító környezeti állapot megőrzése
- az élő és élettelen környezet természet közeli állapotának megőrzése
- a természeti erőforrásokkal való takarékos, értékvédő gazdálkodás
- a gazdasági fejlődés és a környezet harmonikus viszonyának megvalósítása

A terv nem ellentétes magasabb szintű, a tervhierarchiában megjelenő tervekkel, programokkal, azokra nincs befolyással.

2.3. A Tervváltozatok közötti választás indokai

A terv egy változatban készült a hivatkozott tervdokumentációk felhasználásával. Mivel a felülvizsgálat során a megváltozott jogi környezet miatt szükséges és tervezett módosítások a tervnek csak kisebb részleteit érintik, így különböző változatokat nem vizsgáltunk.

3. A terv megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása

3.1. A terv céljainak összevetése a terv szempontjából releváns környezet- és természetvédelmi célokkal

A terv céljai nem ellentétesek a tervhierarchiában magasabb szinten levő tervekkel, programokkal és azokra nincsenek befolyással.

A terv kiemelt figyelmet fordított az Országos Területrendezési Terv, Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) és a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv–IV terveknek történő megfelelésre.

3.2. Környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a tervben

A tervben az érvényben lévő környezetvédelmi szempontú jogszabályokban megkövetelt állapotok elérése, valamint a jelenlegi, összességében kedvező környezeti állapot fenntartása ill. a lehetőségekhez mérten javítása a cél.

A települési szilárd hulladéklerakó rekultivációjával egy jelentős szennyező forrás került megszüntetésre. A sikeres rekultiváció, a vizek, a talaj, a levegő és az élővilág állapotát és a vizuális környezetét is javította egyszerre. A hulladékgazdálkodás területén a hulladékszigeteken történő szelektív gyűjtők és a hulladékudvar üzembe helyezése elősegíti a hulladékhasznosítási célok elérését.

A település szennyvízcsatornázásának és a szennyvíztisztító telep megépítésének megvalósulásával javulni fog a talajvíz minősége.

A szennyvizeknek a befogadóba történő bevezetés előtt a korszerű szennyvíztisztítóban történő kezelésének eredményeként a kibocsátott tisztított szennyvíz nem fogja terhelni a település környezetét.

A felülvizsgált szerkezeti tervben a biológiai aktivitásérték növekszik.

A környezetvédelem és a környezeti tényezők helyzetértékelése alapján a fejlesztendő területek Csengelén a következők: a belvizek és csapadékvizek problémájának további javítása, a megújuló energiaforrások (termásvíz, napenergia, szélenergia, biomassa) kihasználtságát is növelni kell, a hulladékgazdálkodás szempontjából az illegális lerakók kialakulásának megakadályozása fontos.

A közcsonna hálózat kiépítése és a szennyvíztisztító megépítése.

A lakossági szemléletformálás és tájékoztatás továbbra is kiemelten kezelendő kérdéskör a környezetvédelem területén.

A településen jelentkező környezeti terhelés jelentős hányadát – mivel jelentős ipari tevékenység a nincs – a helyzetértékelésben részletezettek szerint a közlekedésből ill. hőtermelésből származó kibocsátások, valamint a tisztítatlan szennyvizek jelentős részének elszikkasztása teszik ki. A jelentős férőhellyel rendelkező állattartó telepek a lakóterülettől távolabb helyezkednek el. Extrém időjárási körülmények között esetenként még nagy távolságban is szaghatással lehet számolni.

A módosítással érintett területek egy része már kialakult állapotú, a korábbi tervekben is érintett volt, így a településszerkezetben történő változtatások jelentős hatásokat nem jelentenek, illetve nem indukálnak.

Az új területfelhasználási övezetek kijelölése, illetve az érvényben levő hasznosítási célok megváltoztatása elsősorban a területek magasabb települési, társadalmi vagy gazdasági értékének realizálását jelenti, illetve eredményezik.

A szerkezeti és szabályozási termódosításoknak – figyelembe véve területi kiterjedésüket – a település egészére vonatkoztatva szempontból nincs jelentős környezeti hatása.

3.3. A terv céljainak egymás közötti, illetve releváns tervek céljaival való konzisztenciája környezeti szempontból.

A település területrendezési tervében meghatározott fejlesztési javaslatok és célok környezetvédelmi szempontból összhangban vannak a releváns tervekkel, különösen az Országos Területrendezési Tervvel, a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal (NKP-IV.) és a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervvel (NTA-IV.)

3.4. A jelenlegi környezeti állapot ismertetése

A jelenlegi állapot részletezésére a terv alátámasztó leírásának 17. fejezetében sor került. A T-1 jelű Környezetalakítás tervlap egészíti ki a leírást.

3.4.1. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg.

A környezetvédelem és a környezeti tényezők helyzetértékelése alapján a fejlesztendő területek Csengelén a következők: a belvizek és csapadékvizek problémájának további javítása, a megújuló energiaforrások (termásvíz, napenergia, szélenergia, biomassa)

kihasználtságát is növelni kell, a hulladékgazdálkodás szempontjából az illegális lerakók kialakulásának megakadályozása fontos.

A közcatorna hálózat kiépítése és a szennyvíztisztító megépítése.

A lakossági szemléletformálás és tájékoztatás továbbra is kiemelten kezelendő kérdéskör a környezetvédelem területén.

A településen jelentkező környezeti terhelés jelentős hányadát a településen működő – a helyzetértékelésben részletezett – jelentősebb gazdasági társaságok tevékenységén túl a közlekedésből ill. hőtermelésből származó kibocsátások teszik ki. A jelentős férőhellyel rendelkező állattartó telepek a lakóterületektől távolabb helyezkednek el. Extrém időjárási körülmények között esetenként még nagy távolságban is szaghatással lehet számolni.

A MOL Zrt föld alatti szénhidrogén vezetékai potenciális szennyező források.

A módosítással érintett területek egy része már kialakult állapotú, a korábbi tervekben is érintett volt, így a településszerkezetben történő változtatások jelentős hatásokat nem jelentenek, illetve nem indukálnak.

Az új területfelhasználási övezetek kijelölése, illetve az érvényben levő hasznosítási célok megváltoztatása elsősorban a területek magasabb települési, társadalmi vagy gazdasági értékének realizálását jelentik, illetve eredményezik.

A szerkezeti és szabályozási termódosításoknak – figyelembe véve területi kiterjedésüket – a település egészére vonatkoztatva nem várható jelentős környezeti hatása.

A felülvizsgált terv végrehajtása során a környezetvédelemre vonatkozó jogszabályi és műszaki előírások betartása esetén a környezeti elemek, Helyzetértékelési dokumentációban részletezett állapotában jelentős változás várhatóan nem fog bekövetkezni.

Amennyiben a tervben szereplő közcatorna hálózat és szennyvíztisztító mű nem valósul meg akkor a felszín alatti vizek és a földtani közeg továbbra is jelentős terhelésnek lesz kitéve.

3.5. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:

3.5.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik

A felülvizsgálat során tervbe vett fejlesztések a természeti erőforrások közvetlen igénybevételét – a termőföldek szükséges és indokolt igénybevételén túl – nem idézik elő.

A településrendezési terv módosítása termőföldet érintő részeket is tartalmaz, melynek során a 2007. évi CXXIX. Törvény előírásait kell alkalmazni.

A termőföldek végleges más célú hasznosítását megelőzően a talajtani szakvélemény készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet szerinti talajvédelmi tervet kell készíteni. A humuszos termőréteg letermelésével, megmentésével, hasznosításával, továbbá a terület helyreállításával kapcsolatos munkálatokat a beruházás engedélyezése céljából készített terveknek tartalmaznia kell.

Közvetlen környezetterhelést – levegőterheltségi szint lokális növekedése – a gazdasági és ipari területek, valamint lakóterületek kijelölése jelent. Figyelembe véve a módosítással érintett területek méreteit és térben történő elkülönülésüket – a település teljes területére vonatkoztatva ez a hatás nem számottevő.

Össességében a felülvizsgált terv megvalósulásával a környezeti elemek állapota a Helyzetértékelési munkarészben részletezettekhez képest várhatóan jelentősen nem fog változni.

3.5.2. Környezeti következményekkel járó társadalmi, gazdasági folyamatokat ösztönző tényezők a módosított terv megvalósítása során

A módosított terv megvalósítása, a környezetvédelmi előírások következetes betartása esetén, jelentős környezetterheléssel nem jár, így nem indukál negatív környezeti következményekkel járó társadalmi és gazdasági folyamatokat.

3.6. A tervezett módosítások megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

3.6.1. Jól azonosítható környezet igénybevétel vagy terhelés esetén a lehatárolt módosítással érintett területeken

Az azonosítható területeken történő módosításokat és környezetvédelmi szempontú értékelésének részletezését a 2.1. számú fejezet tartalmazza.

3.6.1.1. Az építészeti és régészeti örökségre gyakorolt hatások értékelése

Csengele épített környezetének sajátos jellegzetességeit, elsősorban a tanyás-mozaikos táji elemeket a Településképi Arculati Kézikönyv 2017-ben feltárta, majd a védelemre érdemes objektumokat a Csengele Község településképeinek védelméről szóló 15/2017. (XI.17.) önkormányzati rendelet védelem alá helyezte. A védett épületek túlnyomó többsége volt tanyai iskola. A településrendezési eszközökben a védett épületek megmaradását támogató rendeltetési besorolás és szabályozás jut majd érvényre.

A településrendezési tervhez készített értékvizsgálatok alapján elmondható, hogy Csengele község kül-, és belterületén jelenleg 73 nyilvántartott régészeti lelőhely található, melyek általános védelem alatt állnak.

Ezek jelentős része felszíni lelet-előfordulás alapján azonosított településnyomokhoz tartoznak. Jóval alacsonyabb az ismert temetkezési helyek száma, melyeknek váratlan előkerülésével kell számolni bármilyen földmunkával járó változtatás esetében. A korábbi években végzett értékmérő és feltáró munkák tanúsága szerint a jelenleg kisméretűnek nyilvántartott lelőhelyek téradatainak bővülésével újabb terepi vizsgálatok elvégzésekor mindenképpen számolni kell.

A jelenlegi tájhasználat nagy része a régészeti lelőhelyek állapotát jelentős mértékben veszélyeztetheti. Ez igaz a külterületen és a belterületen található örökségi elemekre egyaránt. A településfejlesztési koncepcióban és a településrendezési eszközökben tervezett változtatások szintén veszélyeztethetik az ismert és ismeretlen régészeti lelőhelyeket, ha azok földmunkával járnak.

Az intenzív földművelés következtében a legtöbb lelőhely felső 20–40 cm vastag rétege folyamatos erodálódásnak van kitéve. Ezek védelmében egy hosszú távú örökségvédelmi stratégia első lépéseként szükséges volna a település környezetében található valamennyi lelőhely szisztematikus, modern térképészeti és térinformatikai módszereket és eszközöket használó felmérésére. Részletesebb örökségvédelmi állagmegóvó rendelkezések csak ezen információk ismeretében volnának adhatók az örökségvédelmi stratégia második lépcsőjeként. Ezek a lépések azonban meghaladják a településfejlesztési és településrendezési tervezés kereteit.

3.6.2. A tervezett módosítások hatásának általános környezeti értékelése

Összességében a tervezett módosítások a környezeti elemeket, beleértve az épített környezetet is. A hatások mértéke számítható hatásterületű, közigazgatási, vagy országhatáron áterjedő kockázattal járó hatást nem jelentenek.

Amennyiben a megvalósítandó létesítmények tervezése, során maradéktalanul betartják a mindenkor érvényes jogszabályi, valamint hatósági előírásokat, beleértve a mindenkor hatályos HÉSZ előírásait is, valamint a létesítmények üzemeltetését a létesítményre kiadott hatósági engedélyben foglaltaknak megfelelően, kellő szakértelemmel és gondossággal végzik, akkor a környezetet nem veszélyeztetik.

A hatóságok a létesítmények engedélyezésénél a környezetvédelmi és természetvédelmi érdekeket is érvényesítik.

Ahol a régészeti lelőhelyek érintettsége áll fenn, ott a kulturális örökségvédelem szabályai szerint kell gondoskodni a lelőhely feltárásról és a leletmentésről. Az országos nyilvántartás szerint ismert lelőhelyeket a szakági térképek tartalmazzák. A régészeti terepbejárásról jegyzőkönyv készült, ami a az alábbi linken megtekinthető:

http://www.ujleptekbt.hu/tervanyag/csengele/folyamatban/regeszeti_terepbejaras_jelentes.pdf

A tervezett módosítások ásványvagyont és vízbázisokat nem veszélyeztetnek.

A környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre, és a biodiverzitásra a tervezett módosítások jelentős hatást nem gyakorolnak.

A település biológiai aktivitásértéke a módosításoknak köszönhetően növekedni fog.

A felhagyott hulladéklerakó rekultivációja és revitalizációja a lerakó környezetét minden tekintetben pozitívan érintette.

A csatornahálózat tervezett kiépítése és a tervezett korszerű szennyvíztisztító megépítése a települést minden tekintetben pozitívan fogja érinteni.

A tervezett fejlesztések szigorú műszaki, infrastrukturális és szabályozási feltételei alapján a környezeti hatások nem minősülnek olyan jelentőségűnek, amely kizárja a módosítások megvalósítását.

A tervezett területhasználati módosításokból eredően nem várható az átlagos egészségi, baleseti és környezetbiztonsági viszonyokat fokozottabban veszélyeztető hatás.

A fejlesztés és a megvalósítás (mint azt a szerkezeti és szabályozási terv is célként fogalmazza meg) a települési, természeti, környezeti, gazdasági, infrastrukturális és geopolitikai helyzetének az élénkítését, javítását célozzák.

A tervezett módosítások nem okozzák a környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítését, vagy korlátozását.

A tervezett módosítások nem adnak lehetőséget a helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására irányuló törekvéseknek.

A tervezett módosítások kifejezetten támogatják a helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok erősítését, amelyek a táj eltartó képességéhez alkalmazkodtak.

A tervezett módosítások nem korlátozzák a természeti erőforrások megújulását.

3.7. A környezeti következmények alapján a terv, illetve program és a változatok értékelése, a környezeti szempontból elfogadható változatok meghatározása.

A terv módosítása egy változatban készült. A módosítások a település területének csak kisméretű, térben elkülönülő részeit érintik mozaikszerűen, így különböző változatokat nem vizsgáltunk.

4. A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.

A felhagyott és szakszerűen rekultivált hulladéklerakó környezetében a talajvíz minőségének monitorozása az utógondozás ideje alatt biztosítja a felszín alatti esetleges szennyeződésének időben történő észlelését.

A biológiai aktivitásértéknek a pozitív irányban történő változása a levegőminőség javulását eredményezheti.

A zajterhelés egyes területeken a tevékenységek nem körültekintő fejlesztése esetén megnőhet. Az építhetőségi engedélyezési eljárások során különös figyelemmel kell eljárni, és a határértékek betartatásához esetlegesen szükséges zajvédelmet már az engedélyezés során elő kell írni.

Az állattartó telepek bővítése esetén különös figyelemmel kell eljárni a trágya tárolók engedélyezésénél a felszíni és felszín alatti vizek, valamint a földtani közeg szennyeződésének elkerülése érdekében Amennyiben az engedélyező hatóság következetesen érvényesíti a hatályos környezetvédelmi előírásokat akkor a környezeti elemek káros mértékű terhelése elkerülhető.

A szelektív hulladékgyűjtést és a környezettudatos szemléletet és gondolkodásmódot népszerűsíteni kell. A terv tartalmazza a hulladékgazdálkodás fejlesztéséhez szükséges intézkedéseket.

5. *Javaslat olyan környezeti szempontú intézkedésekre, előírásokra, feltételekre, szempontokra, amelyeket a terv, illetve program által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe kell venni.*

A helyi rendeletekben érvényesíteni kell a tárgyi tervben megfogalmazott környezetvédelemmel kapcsolatos elveket.

6. *A terv, illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben, illetve programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre.*

Az Önkormányzatnak a szennyvízelhelyezések, a termál csurgalékvizek és trágya tárolások elhelyezésének körülményeit javasolt időszakonként ellenőrizni a település vízbázisa védelmének érdekében.

7. *Közérthető összefoglaló.*

A településrendezés célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme.

A település fejlesztésének néhány olyan átfogó koncepcionális alapelven kell nyugodnia, amelyeket a településfejlesztés részletes programjának kidolgozása és végrehajtásának szervezése során következetesen érvényesíteni kell.

A terv ezen legfontosabb alapelveket és követelményeket a felülvizsgálat során figyelembe vette, aminek eredményeként a terv megvalósulása esetén az alábbiak szerint alakul a környezeti elemek terhelése.

A terv megvalósulása estén levegővédelmi szempontból a településen belül lokálisan kismértékű változások lehetnek, de ezek a változások nem jelentősek. A település egészére vonatkozóan a várható változások összességében levegővédelmi szempontból nem számottevők.

A terv – a közcsatorna hálózat kiépítése és a szennyvíztisztító megépítése – biztosítja a talaj és a talajvíz terhelésének csökkenését.

A zajkibocsátási határérték túllépésének megelőzése csak az engedélyező hatóságok következetes és nagyfokú odafigyelésével biztosítható, hogy az esetlegesen szükséges zajkibocsátás csökkentési műszaki megoldások időben megvalósulhassanak. A terv megvalósulása estén a településen keletkező hulladékok mennyiségében és minőségében érdemi változást nem fognak okozni, a keletkező hulladékok a hatályos jogszabályok szerinti környezetveszélyeztetést kizáró módon történő kezelésére a település megfelelő szerződött kapacitásokkal rendelkezik.

A terv megvalósulása ásványvagyonot és vízbázisokat nem veszélyeztet.

A terv megvalósulása esetén a település biológiai aktivitásértéke a módosításoknak köszönhetően növekedni fog.

A terv megvalósulása természeti érdeket nem sért.

Összességében a terv megvalósulása a környezeti elemeket, beleértve az épített környezetet és a régészeti lelőhelyeket nem veszélyezteti.

Összefoglalva megállapítható, hogy a terv a lehetőségekhez képest csak a szükséges és indokolt mértékben veszi igénybe és terheli a természeti erőforrásokat.

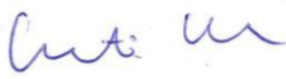
A terv megvalósulásának települési környezetre gyakorolt hatásai jelentős változásokat nem eredményeznek. Új, előre nem becsülhető, vagy a megengedettnél jelentősebb környezeti kockázatok bekövetkezése nem várható!

Az értékelte terv környezeti szempontból elfogadásra javasolható, figyelembe véve a tervi előzményeket is.

Szeged, 2018. szeptember 28.

Szakértő: dr. Szanka Károly
dipl. környezetvédelmi, zajcsökkentési szakmérnök
MMK.: SZÉS-4 / 06-0021.

Novai György
okl. környezetvédő

Sós-kúti Kornél
régész - örökségvédelmi szakértő

Balogh Tünde
okl. építésmérnök
felelős településtervező